

Силабус освітнього компонента

Земельне право

Рівень вищої освіти – перший бакалаврський

Освітньо-професійна програма – Право

Рік навчання: 2024-2025, **Семестр:** 3

Кількість кредитів: денна ф/н – 3,0, заочна ф/н – 3,0

Обсяг годин: денна ф/н – 90, заочна ф/н – 90

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – екзамен

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва освітнього компонента	<u>Земельне право</u> Land law
Викладач	Антонюк Уляна Василівна , доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 215
E-mail:	antoniuk.ulyana@gmail.com
Консультації викладача	Ср. 10.00-14.00

1. Коротка анотація до курсу:

Земельне право є обов'язковою компонентною дисципліною освітньої програми. Актуальність її вивчення в умовах сьогодення пов'язана з тим, що земля є основним національним багатством, перебуває під охороною держави, виконує важливі економічні, екологічні, соціальні функції тощо. Це обумовлює необхідність глибокого і всебічного оволодіння студентами знаннями щодо правових засад державного механізму використання і охорони земель. Дана дисципліна охоплює: вивчення основних категорій земельного права, його предмету, методів, принципів, системи, функцій, інститутів; ознайомлення з джерельною базою земельного законодавства України; вивчення категорій земель та правового режиму їх використання і охорони; ознайомлення з основними функціями державного управління земельним фондом України, зокрема: ведення державного земельного кадастру, землеустрою, моніторингу земель, планування використання і охорони земель тощо.

Вивчення даного курсу сприятиме формуванню умінь застосовувати та практиці теоретичні знання про форми використання земель на праві власності, праві землекористування, сервітутних прав та механізми захисту земельних прав громадян при вирішенні практичних завдань в юридичній діяльності, а також набуттю навичок застосування здобутих теоретичних знань у практичній діяльності при вирішенні земельних спорів та конфліктних ситуацій, що виникають у земельних правовідносинах.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні компетентності:

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК18. Здатність розробляти проекти процесуальних документів у різних видах провадження, акти правозастосування, договори тощо.

4. Програмні результати навчання:

ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	14	10
семінарські заняття	16	6
індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	50	64
всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
№ з/п	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1	Предмет, метод, принципи і система земельного права	2	2
Тема 2	Джерела земельного права	0	0
Тема 3	Земельна реформа в Україні	0	0
Тема 4	Управління в галузі використання і охорони земель	2	2
Тема 5	Право власності на землі в Україні	2	2
Тема 6	Право землекористування та його види	2	2
Тема 7	Земельні сервітути та обмеження прав на землю	2	0
Тема 8	Земельно-правові підстави набуття та реалізації прав на землю	0	0
Тема 9	Припинення прав на землю	0	0
Тема 10	Гарантії прав на землю	1	0
Тема 11	Правове регулювання економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель	0	0
Тема 12	Правове забезпечення охорони земель	1	0
Тема 13	Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства	0	0
Тема 14	Склад і категорії земель в Україні	2	2
Тема 15	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	0	0

Тема 16	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	0	0
Тема 17	Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	0	0
Тема 18	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	0	0
Тема 19	Правовий режим земель лісгосподарського призначення	0	0
Тема 20	Правовий режим земель водного фонду	0	0
Тема 21	Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	0	0
	Усього	14	10

Семінарські, практичні заняття			
№ з/п	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1	Предмет, метод, принципи і система земельного права	2	0
Тема 2	Джерела земельного права	0	0
Тема 3	Земельна реформа в Україні	0	0
Тема 4	Управління в галузі використання і охорони земель	2	2
Тема 5	Право власності на землю в Україні	2	2
Тема 6	Право землекористування та його види	2	2
Тема 7	Земельні сервітути та обмеження прав на землю	2	0
Тема 8	Земельно-правові підстави набуття та реалізації прав на землю	1	0
Тема 9	Припинення прав на землю	1	0
Тема 10	Гарантії прав на землю	1	0
Тема 11	Правове регулювання економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель	0	0
Тема 12	Правове забезпечення охорони земель	1	0
Тема 13	Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства	0	0
Тема 14	Склад і категорії земель в Україні	2	0
Тема 15	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	0	0
Тема 16	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	0	0
Тема 17	Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	0	0
Тема 18	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	0	0
Тема 19	Правовий режим земель лісгосподарського призначення	0	0
Тема 20	Правовий режим земель водного фонду	0	0
Тема 21	Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	0	0
	Усього	16	6
Самостійна робота			
№ з/п	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1	Предмет, метод, принципи і система земельного права	2	2

Тема 2	Джерела земельного права	2	2
Тема 3	Земельна реформа в Україні	2	4
Тема 4	Управління в галузі використання і охорони земель	3	4
Тема 5	Право власності на землі в Україні	3	4
Тема 6	Право землекористування та його види	3	4
Тема 7	Земельні сервітути та обмеження прав на землю	3	4
Тема 8	Земельно-правові підстави набуття та реалізації прав на землю	3	4
Тема 9	Припинення прав на землю	3	4
Тема 10	Гарантії прав на землю	3	4
Тема 11	Правове регулювання економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель	3	2
Тема 12	Правове забезпечення охорони земель	2	4
Тема 13	Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства	2	2
Тема 14	Склад і категорії земель в Україні	2	4
Тема 15	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	2	4
Тема 16	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	2	2
Тема 17	Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	2	2
Тема 18	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	2	2
Тема 19	Правовий режим земель лісгосподарського призначення	2	2
Тема 20	Правовий режим земель водного фонду	2	2
Тема 21	Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	2	2
	Усього	50	64

Індивідуальні завдання		
Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Доповідь являє собою інформаційне повідомлення.	10	10

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік

90-100	A	відмінно	Здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	При написанні рефератів з навчальної дисципліни «Земельне право» студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу та нормативно-правові акти, які стосуються обраної теми роботи та провести її детальний теоретико-прикладний аналіз.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, написанні рефератів, есе, тез та статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колективна монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с.

Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз: матеріали круглого столу, присвяченого 100-річчю з дня народження д.ю.н., проф. Вовка Ю.О. (Харків, 12 травня 2023 року)/ за заг. ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2023. 470 с.

Боднарчук О.Г. Земельне право: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 446 с.

Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підруч. / Краснова М.В., Краснова Ю.А. Київ: НУБіП України. 2023. 278 с.

Земельне право: конспект лекцій / уклад.: М.В. Шульга, С.В. Шарапова, Т.В. Лісова та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2022. 144 с.

Земельне право: навч. посібник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк; за ред. О. І. Баїк. Львів: Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 326 с.

Земельне право України: підручник. 3-тє вид.; за ред. М.В. Шульги. Харків, 2023. 592 с.

Колодяжний М. Г. Злочинність у сфері земельних відносин: феномен і стратегія запобігання: монографія. Харків: Право, 2024. 256 с

Кулинич П.Ф. Земельна реформа в Україні: правові проблеми: моногр. Київ. Норма права. 2021. 308 с.

Лісова Т. В Правове забезпечення відновлення земель: теоретичні і практичні проблеми: монографія. Харків: Юрайт, 2020. 396 с.

Обіг земельних ділянок с/г призначення в умовах ринку землі з 01.01.2024. Особливості земельних відносин в умовах воєнного стану / Під заг. ред. Петкова В. П. Київ. ВД «Професіонал», 2024. 674 с.

Федчишин Д. В. Реалізація та захист земельних прав в Україні: проблеми теорії та практики: монографія. Херсон: Гельветика, 2020. 418 с

Нормативні акти:

Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-14 зі змінами URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року № 3852-12 зі змінами URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.

Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-вр зі змінами URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.

Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року № 132/94-вр зі змінами URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>.

Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією: закон України від 01 грудня 2023 року № 2804-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2804-20#Text>.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31 березня 2020 року № 552-9 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель: Закон України від 17 червня 2020 року № 711-9 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text>

Про використання земель оборони: Закон України 14 листопада 2019 року № 296-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1345-15#Text>

Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 року № 3613-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>

Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 року № 161-14 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>

Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 року № 1952-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>

Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 року № 962-15 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>

Про екологічну мережу України: Закон України від 24 червня 2004 року № 1864 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text>

Про затвердження Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 року № 15 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF#Text>

Про затвердження Порядку консервації земель: Постанова Кабінет Міністрів України від 19 січня 2022 р. № 35 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/35-2022-%D0%BF#Text>

Справа «Зеленчук та Цицюра проти України» (Заява № 846/16 та 1075/16): Рішення Європейського суду з прав людини від 22 травня 2018 року URL:<https://www.echr.com.ua/translation/rrishennyu-u-spravi-tsitsura-protu-ukrainy/>

Справа «Антоненко та інші проти України» (Заяви № 45009/13 та 53 інші): Рішення Європейського суду з прав людини від 20 лютого 2020 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_e85#Text

Підручники, посібники, наукові праці:

11.2. Допоміжна:

Антонюк У.В., Антонюк Л.В. Забезпечення інфекційної та хімічної безпеки в Україні в умовах воєнного стану: еколого-правові та медичні аспекти. History, philosophy and jurisprudence: review of constitutional law, criminal process and judicial system: collective monograph / Shchirskaya V. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2024. 172 p. С.108-133, 160-172.

Антонюк У.В. Гарантії екологічних прав в Україні: у контексті наукової та нормативно-правової диференціації. Legal science and education in Ukraine and EU countries: a paradigm shift: Collective monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. 488 p. С.1-62.

Антонюк У. В. Земельне право України: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: ПП Голіней О.М., 2020. 100 с.

Антонюк У.В. Правові засади доступу до інформації про якість харчових продуктів у контексті забезпечення екологічних прав в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 274-277.

Антонюк У.В. Правові аспекти охорони довкілля в Україні в умовах військової агресії у 2022 році. *Право та державне управління*. 2022. № 1. С.74-80. 0,6 а.а. http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2022/10.pdf.

Борищак В.О., Ігнатенко І.В. Деякі питання створення спеціалізованих земельних судів для забезпечення ефективного захисту земельних прав. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Випуск 06. С.435-439.

Довкілля – мовчазна жертва війни. Як довго це триватиме? / С. Баран, О. Кравченко, О. Мельнь-Забрамна, О. Шумило-Тапіола; за ред. О. Кравченко. Львів: «Манускрипт», 2024. 64 с.

Дудоров О.О., Письменський Є.О., Мовчан Р.О. Кримінально-правова охорона лісу в Україні: монографія. К.: Норма права, 2023. 520 с.

Костяшкін І.О., Заверуха С.В. До питання безоплатного набуття права власності на землю юридичними особами. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Випуск 06. С.445-449.

Малишева Н.Р. Від довкілля Землі до космічного простору. К.: Норма права, 2023. 340 с.

Малохліб О.С. Правової засади використання земельних ділянок для житлового будівництва: моногр. / під заг. ред. проф. М.В. Шульги. Харків: Юрайт, 2021. 176 с.

Обіг земельних ділянок с/г призначення в умовах ринку землі з 01.01.2024. Особливості земельних відносин в умовах воєнного стану / Під заг. ред. Петкова В. П. Київ. ВД «Професіонал», 2024. 674 с.

Одарюк М. П. Правові засади земельних процедур: моногр. / під заг. ред. проф. М.В. Шульги. Харків: ТОВ «Планета-Прінт», 2020. 176 с.

Покальчук М.Ю., Марачук А.В., Шулепова О.О. Правове забезпечення заходів повоєнного відновлення земельних ресурсів України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Випуск 06. С.455-461.

Посібник для підготовки до іспиту з земельного права / В.І. Гордєєв, Д.М. Данілік, І.В. Ігнатенко та ін.; за ред. Т.В. Курман і Т.В. Лісової. Харків: Право, 2024. 280 с.

Сучасні теоретичні та прикладні засади права природокористування в національній еколого-правовій доктрині: монографія / за заг. ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2023. 912 с.

Третяк Т.О. Теоретичні проблеми земельно-правового регулювання добросусідства в Україні: монографія. К., 2021. 444с.

Чирик А. О. Спільна часткова власність на земельну ділянку: монографія; за заг. ред. проф. М. В. Шульги. Харків: Юрайт, 2020. 172 с.

Фермерські господарства як учасники цивільних та земельних правовідносин: за матеріалами судової практики: моногр. / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2022. 288 с.

Шарапова С. В. Моніторинг як головна складова системи інформаційного забезпечення землекористування та охорони земель. Право і суспільство. 2021. № 4. С. 105-110.

Шарапова С. В. Збереження земель лісогосподарського призначення та лісів України: окремі аспекти правового регулювання. Право і суспільство. 2022. №4. С. 259-263.

Antoniuk U., Zemko A., Donets O., Buryk M., Denysenko K., Legal regulation of environmental protection and climate change mitigation to ensure sustainable economic development. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2024. 14/01-XLII. P. 213-217.

Katarzyna Frączak-Banach, Evolution of Biodiversity Protection in the Framework of European Common Agricultural Policy. (2024) 04 (01) *Journal of Environmental Law & Policy* P. 105-129. <https://grassrootsjournals.org/jelp/jelp04.01.05-fr%C4%85czak-banach.pdf>.

Nataliia Malysheva and Anna Hurova Environmental Consequences of the Kakhovka H.P.P. Destruction in Ukraine: Challenge and Opportunity for International Justice. (2024) 04 (01) *Journal of Environmental Law & Policy* P. 84-104. <https://grassrootsjournals.org/jelp/jelp04.01.04-malysheva-hurova.pdf>.

Theresa Uzoamaka Akpoghome, Nkechinyere Huomachi Worluh-Okolie Protection of the Environment under International Humanitarian Law Regime: Challenges and Way Forward. (2024) 04 (02) *Journal of Environmental Law & Policy* P. 47-70. <https://grassrootsjournals.org/jelp/jelp04.02.02-akpoghome-worluh-okolie.pdf>.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://zakon.rada.gov.ua> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України

<http://www.kmu.gov.ua> Урядовий портал України

<http://menr.gov.ua> Офіційний веб-сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України

<http://www.minagro.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України

<http://moz.gov.ua> Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України

<https://www.davr.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державного агентства водних ресурсів України

<http://darg.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм України

<https://forest.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державного агентства лісових ресурсів України

<http://dazv.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державного агентства України з управління зоною відчуження

<http://www.geo.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної служби геології та надр України

<http://land.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

<http://www.dei.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної екологічної інспекції України

<http://www.dsns.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій

<https://dpss.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів

Доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу

Уляна АНТОНЮК